

Факультет / відділення

Кафедра обліку та фінансів

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	Управлінський облік
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 «Управлінні та адміністрування»
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма	Облік і оподаткування
Семестр	8 семестр (11 кл), 4 семестр (за ОКР МС)
Факультет / відділення	Бакалаврської підготовки
Курс	4 курс (11 кл), 2 курс (за ОКР МС)
Анотація курсу	<p>Дисципліна «Управлінський облік» у навчальному процесі з підготовки бакалаврів посідає одне з головних місць. Це зумовлено важливістю інформаційного забезпечення в управлінні діяльністю різних за формою суб'єктів підприємницької діяльності та характером знань, що становлять його зміст. Формування у студентів знань та вмінь щодо формування системи наукових знань з організації та методики управлінського обліку, їх практичного застосування, вдосконалення з урахуванням передового зарубіжного й вітчизняного досвіду відповідно до потреб менеджерів та в умовах змін Структуру та зміст курсу побудовано на основі узагальнення реальної практики управління провідними підприємствами. Управлінський облік у загальному розумінні є сферою знань і сферою діяльності, що пов'язана з формуванням і використанням економічної інформації для управління всередині господарюючого суб'єкта. Управлінський облік через систему оперативного планування контролю й обліку окремих видів діяльності впливає на кінцевий результат – прибуток. Опановуючи курс, здобувач вищої освіти має усвідомити сучасну методологію та інструментарій управлінського обліку. По завершенні вивчення курсу здобувач вищої освіти має: розуміти, що управлінський облік, призначений для надання достовірної і повної інформації, яка необхідна для прийняття правильних та ефективних управлінських рішень, які можуть вплинути на отримання кінцевого фінансового результату діяльності підприємства та зміцнити репутацію на ринку; управлінська інформація відображає реальні показники діяльності підприємства та дає уявлення власникам про</p>

	те, наскільки ефективним може бути їх бізнес; основна перевага управлінського обліку полягає в тому, що використовуючи зовнішню та внутрішню інформацію, він забезпечує потреби не тільки виробництва, а й маркетингу, управління ресурсами та інших напрямів бізнесу; управлінський облік здійснює аналіз діяльності з урахуванням як поточних, так і довгострокових цілей, інформаційно забезпечує розробку управлінських рішень; завдяки управлінському обліку бухгалтер, крім власне обліку та калькулювання собівартості продукції, займається нормативним плануванням, економічним аналізом та підготовкою управлінських рішень. Мета викладання курсу полягає у придбанні знань по організації і методики управлінського обліку, його удосконалення з урахуванням передового зарубіжного досвіду.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:1919/m72/course/view.php?id=393
Мова викладання	Українська
Лектор курсу	<i>Гриліцька Анжела Вікторівна</i> , к.е.н., доцент бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, доцент кафедри обліку та фінансів https://www.facebook.com/anzhela.grylitska viola-albina@ukr.net
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/oop_o.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями(ЗК01) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу(ЗК02) Здатність працювати в команді (ЗК03) Здатність працювати автономно (ЗК04) Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК06) Здатність бути критичним та самокритичним (ЗК07) Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК08) Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК09) Здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК10) Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій (ЗК11). Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. (ЗК13).
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці (СК01). Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування(СК02)

	<p>Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення (СК03)</p> <p>Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання (СК04)</p> <p>Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень (СК05)</p> <p>Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій(СК06)</p> <p>Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів (СК08)</p> <p>Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків (СК10)</p> <p>Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. (СК11).</p>
<p>Перелік програмних результатів навчання</p>	<p>Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень (ПР04)</p> <p>Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації (ПР08)</p> <p>Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття (ПР17)</p> <p>Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві. (ПР18)</p>
<p>Опис дисципліни</p>	
<p>Структура навантаження на здобувача</p>	<p>Загальна кількість годин – 120</p> <p>Кількість кредитів – 4</p> <p>Кількість лекційних годин – 28</p> <p>Кількість практичних занять – 28</p> <p>Кількість годин для самостійної роботи студентів – 64</p> <p>Форма підсумкового контролю – іспит</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>Лекції (в тому числі відео-лекції) та практичні заняття в аудиторії, круглий стіл, усне опитування, презентації, індивідуальне виконання завдань, самостійна робота</p>

	поза розкладом
Зміст дисципліни	
Тема 1 Мета, зміст і організація управлінського обліку	Роль обліку в управлінні собівартістю продукції. Предмет, метод, об'єкти і завдання управлінського обліку. Суть, принципи і функції управлінського обліку. Місце управлінського обліку в системі бухгалтерського обліку. Управлінський облік в інформаційній системі підприємства. Схеми організації управлінського обліку за різних систем обліку. Процес формування облікової інформації за рівнями управління. Система записів господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Порядок побудови та застосування аналітичного обліку на підприємстві.
Тема 2 Склад витрат діяльності	Склад витрат виробничої собівартості: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні і постійні розподілені загальновиробничі витрати. Склад витрат собівартості реалізованої продукції: виробнича собівартість продукції; нерозподілені постійні загальновиробничі витрати; наднормативні виробничі витрати. Склад витрат діяльності: склад витрат операційної діяльності, фінансові витрати, втрати від участі в капіталі, склад інших витрат
Тема 3. Класифікація і поведінка витрат	Мета, принцип і напрями класифікації витрат. Групування витрат за елементами і статтями калькуляції. Характеристика основних видів витрат. Характер реакування витрат при змінах обсягу діяльності підприємства. Поведінка змінних і постійних витрат при змінах обсягу діяльності підприємства. Оцінка витрат і побудова їх функції. Методи визначення функції витрат, їх сутність і порівняльна характеристика.
Тема 4. Методи обліку і калькулювання собівартості	Сутність і зміст обліку виробничих витрат. Поняття та необхідність системи обліку і калькулювання витрат. Об'єкти обліку витрат і об'єкти калькулювання та їх взаємозв'язок. Мета і сутність калькулювання витрат. Значення і завдання калькулювання. Види калькуляцій та сфера їх застосування. Склад та види собівартості. Методика і техніка калькулювання продукції підприємства, окремих її видів і калькуляційних одиниць. Характеристика специфічних прийомів калькуляційних розрахунків
Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами	Калькулювання повних витрат. Включення до собівартості змінних (прямих та змінних виробничих накладних витрат) і постійних виробничих накладних витрат. Характеристика і сфера застосування простого, позамовного, попередільного та нормативного методів обліку і калькулювання. Облік і розподіл змінних і постійних виробничих накладних витрат. Особливості обліку й оцінки залишків незавершеного виробництва

	за різних методів обліку. Організація зведеного обліку витрат виробництва і реалізації продукції та його варіантів.
Тема 6. Облік і калькулювання за змінними /неповними/ витратами	Калькулювання змінних витрат, як включення до собівартості готової і реалізованої продукції всіх змінних (прямих та змінних виробничих накладних) витрат. Необхідність і можливість переходу від обліку і калькулювання повної собівартості продукції до обліку і калькулювання неповної собівартості. Характеристика і сфера застосування простого директ-косту. Особливості розвинутого директ-косту, його переваги і можливості. Зародження і розвиток стратегічного обліку.
Тема 7. Облік і калькулювання за нормативними витратами	Впровадження нормативного методу обліку витрат і калькулювання. Суть системи стандарт-кост. Переваги стандарт-косту. Нормативний метод обліку: мета і завдання обліку і калькулювання за нормативними витратами. Організація нормативного господарства підприємства і складання нормативних калькуляцій. Облік зміни норм. Методика і техніка обліку відхилень від норм. Аналіз відхилень від норм і управління за ними.
Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку	Прийняття рішень і планування діяльності на основі аналізу взаємозв'язку «витрати-обсяг-прибуток». Методи аналізу «витрати-обсяг-прибуток». Визначення точки беззбитковості; розрахунок обсягу діяльності, завданого для бажаного прибутку; визначення (планування) прибутку за певного обсягу діяльності. Графічні методи аналізу. Припущення покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати-обсяг-прибуток».
Тема 9. Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень	Релевантний підхід до управління. Поняття про релевантність облікової інформації та її вплив на прийняття рішень. Пошук альтернативних варіантів 8 дій і вибір найбільш оптимального з них. Використання аналізу «витрати – обсяг – прибуток» у процесі прийняття рішень. Оптимальне використання ресурсів за умов обмежень. Рішення стосовно запасів. Рішення стосовно ціноутворення. Модель прийняття рішення за умов невизначеності.
Тема 10. Бюджетування та контроль	Бюджет як інструмент системи управлінського контролю, його сутність і функції. Складання та взаємоузгодження бюджетів. Зведений кошторис виробничого підприємства. Зведений кошторис торговельного підприємства. Складання фінансового бюджету. Порядок складання і призначення бюджету продажів, бюджету виробництва, бюджету придбання і використання матеріалів, бюджету трудових витрат, бюджету загальновиробничих витрат, бюджету адміністративних витрат і витрат на збут. Методика і техніка контролю за виконанням бюджетів. Призначення і порядок складання гнучких бюджетів.

	Аналіз відхилень з використанням гнучкого бюджету
Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності	Делегування відповідальності. Чотири типи центрів відповідальності. Система обліку, що забезпечує контроль та оцінку діяльності кожного центру відповідальності. Фінансові та нефінансові показники оцінки діяльності. Оцінка діяльності центрів витрат, доходу, прибутку, інвестицій. Трансфертна ціна. Три методи трансфертного ціноутворення.
Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку	Особливості побудови управлінського і фінансового обліку на даних єдиної інформаційної системи обліку. Концепція відповідальності управлінського і фінансового обліку в управлінні господарськими об'єктами. Система інформації управлінського і фінансового обліку – основа для прийняття рішень. Характеристика професійного поля здійснення процесу технології управлінського і фінансового обліку.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Система оцінювання	
Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу освіти отримати атестацію з предмету – 70 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі іспиту, відповідно до графіку навчального процесу і складає 30 балів.	
Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни	
Види навчальної роботи	Мах кількість балів
<i>Аудиторна робота</i>	40
Експрес-опитування (4 теми)	12
Практичні завдання (7 тем)	28
<i>Індивідуальна робота(на вибір студента)</i>	30
Презентація	3
Захист практичного завдання до самостійної роботи, доповідь за темою	12
Наукова стаття	10
Тези з захистом і друком	10
Тестування	5

<i>Іспит</i>		30
<i>Загальна кількість балів</i>		100
Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Управлінський облік: навч. посіб. [Електронний ресурс] / М.С. Пашкевич, О.П. Дріга, А.А. Макурін; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2018. – 151 с. – Режим доступу: <http://nmu.org.ua>
2. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 400с.
3. Глобальні принципи управлінського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/article/globalni-principi-upravlinskogo-obliku/>
4. Карпенко О.В. Управлінський облік [Електронний ресурс]: дистанційний курс для студентів спеціальності 071 „Облік і оподаткування” / О.В. Карпенко – Полтава : ПУЕТ, 2020 – Режим доступу : <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1431>
5. http://bses.in.ua/journals/2019/39_2_2019/21.pdf
6. <https://fin-ua.com/?p=647>
7. <http://inneco.org/index.php/innecoua/article/view/580/645>
8. Sopko V.V. Bukhhalterskyi oblik [Elektronnyi resurs] / V.V. Sopko. – Rezhym dostupu: <http://fingal.com.Ua/content/view/780/35/1/3/>
9. Fomina O., Slomchynska S., Pursky O. Investment real estate in business value management, Germany, 2019, 168 p.
10. Scientific monograph «ASSESSMENT IN ACCOUNTING: CONCEPT AND TOOLS» The authors: Fomina O., Sopko V., Zadniprovskiy O., Kyiashko O., Muzychuk ,Hryhorenko O., Martyniv I., Musteca I., Moshkovska O., Manachynska Y., Lositska T., Luchyk S., Yevdoshchak V., Bai S., Hats A., Yatsyshyna K., Piatnytska G., 2018, "Scientific Route" (Tallin, Estonia), 200.
11. Semenova S., Fomina O., Moshkovska O. (2021). Accounting for innovations in value management of companies in the context of globalization. «Globalization and its Socio-Economic Consequences», SHS Web of Conferences, EDP Sciences, Zilina, Slovak Republic, vol. 92; 02057. Published online: 13 January 2021. DOI: <https://doi.org/10.1051/shsconf/20219202057>. (**Web of Science**)
12. Fomina O. Managing the agricultural enterprises' valuation: Actuarial approach / Fomina, O., Moshkovska, O., Luchyk, S., Manachynska, Y., Kuzub, M. // Problems and Perspectives in Management, . – 2020. - № 18. -, Issue № 1- P. 289– 301 (**Scopus**).
13. Pursky Oleg, Kharchenko Oleksander, Fomina Olena, Holovina Daria. (2019). Model for Consumers Priorities Detection in E-trade Based on Classifying a Client’s Personal and

Consumer Profile / Proceedings of the 6th International Conference on Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management (SMTESM 2019) // Atlantis Press, Series: Advances in Economics, Business and Management Research, volume 95. – P. 48-52 (<https://doi.org/10.2991/smtesm-19.2019.11>) (**Web of Science**)

14. Fomina O. Current aspects of the cryptocurrency recognition in Ukraine/ Fomina O., Moshkovska O., Avhustova O., Romashko O., Holovina D. //Banks and Bank Systems,. – 2019. - № 14 . -, Issue № 2- P. 203– 213(Scopus).

15. Fomina O. Methodological approaches to investment property valuation / Fomina O.,Moshkovska O., Prokopova O., Nikolenko N., Slomchynska S. // Investment Management and Financial Innovations. – 2018. - № 4 (15). - P. 367 – 381 (Scopus).

16. Нормативні документи та інтернет-ресурси.